

RJ-Uiting 2024-9: Verduidelijking van de reikwijdte van Richtlijnen en andere regelgeving voor organisaties-zonder-winststreven en fondsenwervende organisaties

<i>Hoofdstuk RJ</i>	<i>640 'Organisaties-zonder-winststreven'</i>
<i>Alinea's</i>	<i>102</i>
<i>Hoofdstuk RJ</i>	<i>650 'Fondsenwervende organisaties'</i>
<i>Alinea's</i>	<i>101, 102 en 319</i>
<i>Hoofdstuk RJk</i>	<i>C1 'Kleine Organisaties-zonder-winststreven'</i>
<i>Alinea's</i>	<i>104</i>
<i>Hoofdstuk RJk</i>	<i>C2 'Kleine fondsenwervende organisaties'</i>
<i>Alinea's</i>	<i>101 en 102</i>

<i>Status</i>	<i>Ontwerp-Richtlijn</i>
<i>Publicatiedatum RJ-Uiting</i>	<i>16 mei 2024</i>
<i>Voorgestelde ingangsdatum</i>	<i>1 januari 2025 (eerdere toepassing toegestaan)</i>

Commentaarperiode tot *14 juni 2024*

Inleiding

Voor wie is deze RJ-Uiting relevant?

Deze RJ-Uiting is relevant voor organisaties-zonder-winststreven en fondsenwervende organisaties.

Welke wijzigingen stelt de RJ definitief voor?

- Een verduidelijking dat de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en daarmee feitelijk de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW eveneens van toepassing zijn. De bepalingen inzake wettelijke reserves zijn formeel niet van toepassing. Toch kan de vorming van dergelijke reserves in bepaalde gevallen nodig zijn.
- Een verduidelijking van de afgrenzing van kleine en grote fondsenwervende organisaties.

Ingangsdatum

De RJ stelt voor de verduidelijkingen van kracht te laten zijn voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025. Mede gezien de aard van deze wijzigingen wordt eerdere toepassing aanbevolen.

Commentaarperiode

De RJ nodigt u uit tot het inzenden van reacties en commentaren op deze RJ-Uiting. Deze kunnen tot uiterlijk 14 juni 2024 worden ingediend bij het RJ-secretariaat, bij voorkeur per e-mail (secretariaat@rjnet.nl). Commentaren zullen als openbare informatie worden behandeld en op de RJ-website gepubliceerd, tenzij door respondenten is aangegeven dat het commentaar geheel of gedeeltelijk moet worden aangemerkt als vertrouwelijk.

Achtergrond en inhoud

De RJ heeft geconstateerd dat er een inconsistentie bestaat tussen hoofdstuk 640 en 650 (respectievelijk tussen hoofdstuk C1 en C2) over de toepasselijkheid van andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Alinea 102 van hoofdstuk 640 stelt dat de andere *stellige uitspraken* van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving dienen te worden toegepast, terwijl alinea 102 van hoofdstuk 650 stelt dat de andere *hoofdstukken* van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving dienen te worden toegepast. Deze teksten worden nu geüniformeerd waarbij wordt opgenomen dat bij toepassing van hoofdstuk 640 en hoofdstuk 650 de andere *hoofdstukken* van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving ook dienen te worden toegepast.

Hoewel voor organisaties-zonder-winststreven en fondsenwervende organisaties veelal Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing is, zijn de wettelijke bepalingen die verweven zijn in de andere hoofdstukken van de Richtlijnen indirect wel van toepassing. Een uitzondering betreft de vorming van wettelijke reserves. Deze wettelijke bepalingen zijn formeel niet van toepassing. Toch kan de vorming van dergelijke reserves in bepaalde gevallen nodig zijn. Dit is het geval indien de organisatie baten en lasten rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt. Indien bijvoorbeeld financiële beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij positieve waardeveranderingen pas bij realisatie in de staat van baten en lasten worden verwerkt, is het vormen van een herwaarderingsreserve nodig. Bij waardering van vastgoedbeleggingen tegen reële waarde worden waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten verwerkt, en is daarmee het vormen van een herwaarderingsreserve niet nodig. Ook de wettelijke reserve voor geactiveerde ontwikkelingskosten en de wettelijke reserve deelnemingen zijn niet nodig. Het is wel toegestaan een dergelijke reserve te vormen. Voor de hoofdstukken C1 en C2 worden corresponderende wijzigingen voorgesteld.

Hoofdstuk 650 is van toepassing op fondsenwervende organisaties waarvan de totale baten in het verslagjaar groter of gelijk zijn aan € 500.000. Doordat afdeling 11 van Titel 9 Boek 2 BW inzake vrijstellingen op grond van de omvang van het bedrijf niet van toepassing is, zijn de vrijstellingen die gelden voor kleine rechtspersonen niet van toepassing voor fondsenwervende organisaties die RJ 650 toepassen. Ook is de consolidatievrijstelling voor kleine rechtspersonen niet van toepassing. Dit betekent dat een fondsenwervende organisatie die RJ 650 toepast een geconsolideerde jaarrekening moet opstellen indien de organisatie aan het hoofd staat van een groep.

De bepalingen van afdeling 12 van Titel 9 Boek 2 BW omtrent rechtspersonen van onderscheiden aard zijn niet van toepassing op fondsenwervende organisaties. Dit betekent dat artikel 2:402 BW niet van toepassing is. Dit artikel regelt dat indien de financiële

gegevens van een rechtspersoon zijn opgenomen in een geconsolideerde jaarrekening, in de enkelvoudige jaarrekening een verkorte winst-en-verliesrekening mag worden opgenomen. Aangezien het groepshoofd van een organisatie-zonder-winststreven veelal zelf ook significante eigen activiteiten heeft, acht de RJ een beroep op deze mogelijkheid die artikel 2:402 lid 1 BW biedt om de inrichting van de staat van baten en lasten in de enkelvoudige jaarrekening te verkorten, niet gepast.

Aanvullend stelt de RJ voor om voor fondsenwervende organisaties in hoofdstuk 650 en C2 de afgrenzing van kleine en grote fondsenwervende organisaties te verduidelijken. Deze grens is ontleend aan de erkenningsregeling zoals gepubliceerd door de Stuurgroep Erkenningregeling. Deze grens wijkt af van die in afdeling 11 van Titel 9 Boek 2 BW. De erkenningsregeling onderkent geen middelgrote organisaties.

Voorgestelde wijzigingen in RJ-bundel

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven

640 ORGANISATIES-ZONDER-WINSTSTREVEN

Deze Richtlijn (aangepast 2024) vervangt Richtlijn 640 (aangepast 2021) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025.

102 ~~Voor de organisatie is Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing. Aangezien de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving een nadere invulling geven van het in Titel 9 Boek 2 BW vereiste inzicht, is dit hoofdstuk formeel niet (direct of indirect) van toepassing op de organisatie. Echter ook voor~~ Voor de organisatie is het in het algemeen van belang een goed inzicht in de activiteiten en de uitkomsten daarvan te geven aan gebruikers van haarde jaarrekening.

Teneinde ~~bovengenoemd~~ het vereiste inzicht in vermogen en resultaat te verschaffen verdient het voor de organisatie sterke aanbeveling de bepalingen van dit hoofdstuk toe te passen. ~~Indien de organisatie dit hoofdstuk toepast, dienen de andere stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving ook te worden toegepast.~~ Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving. Uiteraard zal de uitgebreidheid van haar verslaggeving mede afhangen van het specifieke karakter en haar omvang en complexiteit. Ook de informatiebehoeften van de groep van gebruikers en hun positie in relatie tot de organisatie zijn hierbij van belang. De afweging tussen kosten en baten (relevantie voor de gebruikers) speelt daarbij een belangrijke rol. Indien de organisatie dit hoofdstuk toepast, dienen ook de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving te worden toegepast.

Voor de organisatie is Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing. De bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW zijn echter verweven in de andere hoofdstukken van de Richtlijnen. Deze bepalingen, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de afdelingen 9 tot en met 12, 14 en 15, worden toegepast om het vereiste inzicht te verschaffen.

De bepalingen inzake de vorming van wettelijke reserves zijn formeel niet van toepassing op de organisatie. Wel vormt de organisatie een afzonderlijke reserve indien baten en lasten rechtstreeks in het eigen vermogen zijn verwerkt. Indien bijvoorbeeld financiële beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij positieve waardeveranderingen pas bij realisatie in de staat van baten en lasten worden verwerkt, vormt de organisatie een herwaarderingsreserve. Bij waardering van vastgoedbeleggingen tegen reële waarde worden waardeveranderingen daarentegen direct in de staat van baten en lasten verwerkt, en is daarmee het vormen van een herwaarderingsreserve niet nodig. Het is wel toegestaan een dergelijke reserve te vormen.

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk 650 Fondsenwervende organisaties

650 FONDSENWERVENDE ORGANISATIES

Deze Richtlijn (aangepast 2024) vervangt Richtlijn 650 (aangepast 2020) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025.

650.1 Algemene uiteenzettingen

Inleiding en toepassingsgebied

101 Dit hoofdstuk is van toepassing op grote fondsenwervende organisaties. Op kleine fondsenwervende organisaties is hoofdstuk C2 Kleine fondsenwervende organisaties van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen van toepassing. De Een kleine fondsenwervende organisatie is een organisatie waarvan de totale baten op geconsolideerde basis in het verslagjaar minder zijn dan € 500.000, twee opeenvolgende jaren minder zijn dan € 500.000. Deze grens is ontleend aan de erkenningsregeling, zoals gepubliceerd door de Stuurgroep Erkenningregeling (bestaande uit de convenantpartijen Goede Doelen Nederland, CBF en Commissie Normstelling). Deze grens wijkt af van die in afdeling 11 van Titel 9 Boek 2 BW. De erkenningsregeling onderkent geen middelgrote fondsenwervende organisaties.

102 ~~De jaarverslaggeving van fondsenwervende organisaties is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summere voorschriften in artikel 2:10 BW.~~

Het is voor de gebruikers van de jaarrekening van belang dat de fondsenwervende organisatie een goed inzicht geeft in haar activiteiten en de uitkomsten daarvan. Het is voor het maatschappelijk vertrouwen in de fondsenwerving van belang dat het publiek erop kan vertrouwen dat de verslaggeving een heldere en transparante weergave is van de verwerving en de besteding van de middelen, en van de reserves en fondsen.

In hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven zijn algemene bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van (onder meer) fondsenwervende organisaties. In hoofdstuk 650 zijn specifieke bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van fondsenwervende organisaties. Fondsenwervende organisaties passen beide hoofdstukken in combinatie toe. Indien de voorschriften van hoofdstuk 650 afwijken van die van hoofdstuk 640, gaan de voorschriften van hoofdstuk 650 voor. Voor het bestuursverslag past de fondsenwervende organisatie de voorschriften van hoofdstuk 650 toe. De voorschriften van hoofdstuk 640 en hoofdstuk 400 die betrekking hebben op het bestuursverslag, zijn reeds in deze voorschriften verwerkt.

De fondsenwervende organisatie die hoofdstuk 650 toepast, dient ook hoofdstuk 640 en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving toe te passen. Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving.

De jaarverslaggeving van fondsenwervende organisaties is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summiere voorschriften in artikel 2:10 BW. Voor de organisatie is Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing. De bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW zijn echter verweven in de andere hoofdstukken van de Richtlijnen. Deze bepalingen, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de afdelingen 9 tot en met 12, 14 en 15, worden toegepast om het vereiste inzicht te verschaffen. De fondsenwervende organisatie kan geen gebruik maken van de consolidatievrijstelling voor kleine rechtspersonen (artikel 2:407 lid 2 BW).

650.3 Presentatie en toelichting

Lasten

319 Omdat belanghebbenden ook inzicht willen hebben in de omvang en samenstelling van de lasten naar kostensoorten, dient in de toelichting op de staat van baten en lasten een specificatie van de lasten gegeven te worden volgens het in de bijlage 3 opgenomen ‘model toelichting bestedingen’. De wijze waarop deze kostentoekening plaatsvindt dient duidelijk in de toelichting te worden vermeld. Bij deze toerekening dient een bestendige gedragslijn te worden gevolgd.

In de toelichting op de staat van baten en lasten dient een specificatie van de personeelskosten in lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenlasten en overige personeelskosten te worden opgenomen. **Tevens** Hierbij dient het gemiddeld aantal gedurende het boekjaar bij de rechtspersoon werkzame werknemers te worden vermeld.

Voorgestelde wijzigingen in RJk-bundel

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven

C1 KLEINE ORGANISATIES-ZONDER-WINSTSTREVEN

Deze Richtlijn C1 (aangepast 2024) vervangt Richtlijn C1 (aangepast 2021) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025.

C1.1 Algemene uiteenzettingen

Inleiding en toepassingsgebied

104 In aanvulling op de andere hoofdstukken van deze bundel, geeft dit hoofdstuk bepalingen die specifiek zijn voor de jaarverslaggeving van de ~~organisatie~~ kleine organisaties-zonder-winststreven. Dit hoofdstuk maakt deel uit van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen en moet in samenhang met deze Richtlijnen gelezen worden. De overige hoofdstukken in deze bundel zijn onverkort van toepassing, tenzij in dit hoofdstuk afwijkende specifieke voorschriften worden gegeven.

Voor de organisatie is Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing. De bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW zijn echter verweven in de andere hoofdstukken van de Richtlijnen. Deze bepalingen, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de afdelingen 9 tot en met 12, 14 en 15, worden toegepast om het vereiste inzicht te verschaffen. De bepalingen inzake de vorming van wettelijke reserves zijn niet van toepassing op de organisatie. Wel vormt de organisatie een afzonderlijke reserve indien baten en lasten rechtstreeks in het eigen vermogen zijn verwerkt. Indien bijvoorbeeld financiële beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij positieve waardeveranderingen pas bij realisatie in de staat van baten en lasten worden verwerkt, vormt de organisatie een herwaarderingsreserve. Bij waardering van vastgoedbeleggingen tegen reële waarde worden waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten verwerkt, en is daarmee het vormen van een herwaarderingsreserve niet nodig. Het is wel toegestaan een dergelijke reserve te vormen.

Voorgestelde wijzigingen in RJk-bundel

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk C2 Kleine fondsenwervende organisaties

C2 KLEINE FONDSENWERVENDE ORGANISATIES

Deze Richtlijn C2 (aangepast 2024) vervangt Richtlijn C2 (aangepast 2022) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025.

C2.1 Algemene uiteenzetting

Inleiding en toepassingsgebied

101 Dit hoofdstuk is van toepassing op de kleine fondsenwervende organisatie.

De fondsenwervende organisatie is een particuliere organisatie met een maatschappelijke doelstelling die niet op winst is gericht en voor het realiseren van haar doelstelling baten verwerft uit publieke offervaardigheid en daarnaast uit andere bronnen van herkomst zoals overheidssubsidies, loterijen en baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten. De kleine fondsenwervende organisatie is een organisatie waarvan de totale baten op geconsolideerde basis in het verslagjaar minder zijn dan € 500.000 twee opeenvolgende jaren minder bedragen dan € 500.000. Deze grens is ontleend aan de erkenningsregeling, zoals gepubliceerd door de Stuurgroep Erkenningsregeling (bestaande uit de convenantspartijen Goede Doelen Nederland, CBF en Commissie Normstelling). Deze grens wijkt af van die in afdeling 11 van Titel 9 boek 2 BW. De erkenningsregeling onderkent geen middelgrote organisaties.

102 ~~De jaarverslaggeving van de kleine fondsenwervende organisatie is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summiere voorschriften in artikel 2:10 BW.~~ Het is voor de gebruikers van de jaarrekening van belang dat de organisatie een goed inzicht geeft in haar activiteiten en de uitkomsten daarvan. Het is voor het maatschappelijk vertrouwen in de fondsenwerving van belang dat het publiek erop kan vertrouwen dat de verslaggeving een heldere en transparante weergave is van de verwerving en de besteding van de middelen, en van de reserves en fondsen.

In hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven zijn algemene bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van (onder meer) kleine fondsenwervende organisaties. In hoofdstuk C2 zijn specifieke bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van kleine fondsenwervende organisaties. Fondsenwervende organisaties passen beide hoofdstukken in combinatie toe. Indien de voorschriften van hoofdstuk C2 afwijken van die van hoofdstuk C1, gaan de voorschriften van hoofdstuk C2 voor. Voor het bestuursverslag past de fondsenwervende organisatie de

voorschriften van hoofdstuk C2 toe. De voorschriften van hoofdstuk C1 die betrekking hebben op het bestuursverslag, zijn reeds in deze voorschriften verwerkt.

De kleine fondsenwervende organisatie die hoofdstuk C2 toepast, past ook hoofdstuk C1 en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen toe. Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving.

De jaarverslaggeving van de kleine fondsenwervende organisatie is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summere voorschriften in artikel 2:10 BW. Voor de organisatie is Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing. De bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW zijn echter verweven in de andere hoofdstukken van de Richtlijnen. Deze bepalingen, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de afdelingen 9 tot en met 12, 14 en 15, worden toegepast om het vereiste inzicht te verschaffen.

Ontwerp-Richtlijnen